

Nr 178

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914; given Stockholms slott den 27 april 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914.

Härigenom förordnas, att § 22 värnpliktslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 22.

Inskrivningsrevision sammanträder på kallelse av ordföranden. Revisionen åligger:

- a) att pröva och avdöma besvär mot inskrivningsnämnds beslut;
- b) att granska och, där så skäligt finnes, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro till protokollet antecknade, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmåles i § 19 mom. 1 c);
- c) att granska och, där så skäligt finnes, ändra inskrivnings- eller sjörullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;
- d) att, på förslag av vederbörande militärbefäl, enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar, verkställa uttagning av värnpliktiga, som, utöver de enligt egen önskan av vederbörande inskrivningsnämnder för ändamålet uttagna, erfordras för utbildning till underbefäl eller fack-

män vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna, varvid iakttages, att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig, samt att för dylik utbildning icke uttagas sådana för fotfolket avsedda värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

e) att, utöver vad ovan sägs, i de fall, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst truppslag eller viss tjänst eller befattning, med iakttagande av att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig.

Inskrivningsrevisionens beslut skola kungöras vederbörande i den omfattning och på det sätt, Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1916.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 april 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning med cheferna för civil- och sjöförsvarsdepartementen anförde departementschefen, statsrådet Mörcke:

»Enligt § 22 i värnpliktslagen den 17 september 1914 skall inskrivningsrevisions beslut överlämnas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande för att genom dess försorg kungöras vederbörande. Om detta kungörande stadgas i § 66 av kungl. förordningen angående inskrivning och redovisning av värnpliktiga samt deras tjänstgöring m. m. den 31 december 1914, att protokollsföraren i revisionen omedelbart efter avslutad revision skall för varje län, varav någon del ingår i inskrivningsområdet, upprätta sammandrag över de av revisionen fattade beslut rörande årets inskrivningar inom länet samt att, sedan sammandraget

blivit av revisionens ordförande till riktigheten bestyrkt, denne skall ofördröjligen tillställa Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande detsamma för att införas i länskungörelserna och anslås å varje plats, där kallelser till inskrivningsförrättning anslagits.

Inom civildepartementet tillkallade sakkunniga för utredning i fråga om förändrade bestämmelser med avseende å länskungörelserna hava anfört, att de värnpliktiga, om vilka inskrivningsrevision fattat beslut, i det övervägande flertalet fall torde erhålla direkt underrättelse härom genom inskrivningsböcker, inskrivningssedlar, frisedlar eller uppskovssedlar, vilka enligt bestämmelse i inskrivningsförordningen skola ofördröjligen översändas till dem, vilkas adresser äro kända, och på annat föreskrivet sätt tillställas de övriga. Kungörandet i länstrycket av inskrivningsrevisionens beslut syntes därför kunna högst betydligt inskränkas och torde i alla händelser icke böra äga rum beträffande dem, vilkas adresser vore kända.

Över de sakkunnigas förslag i denna del hava infordrade yttranden avgivits av cheferna för generalstaben och marininstaben, arméfördelningscheferna, militärbefälhavaren på Gottland, kommandanten i Boden och chefen för kustartilleriet. Chefen för generalstaben har, enär värnpliktiga ofta ändra adress utan att därom göra anmälan, ej ansett sig kunna biträda de sakkunnigas förslag vidare än att beslut av inskrivningsrevision, som avser i tjänstgöring varande värnpliktig, må, i stället för att införas i länskungörelserna, meddelas honom genom vederbörande inskrivningsmyndighet och truppbefäl. Övriga myndigheter hava samtliga tillstyrkt förslaget under framhållande att ifrågavarande kungörelser i allmänhet vore utan betydelse, dock har i flera yttranden föreslagits införande i inskrivningsförordningen av föreskrift om anteckning vid inskrivningsförrättning av de inskrivnas adresser och kungörelsernas bibehållande beträffande inskrivne, vilkas adresser vore okända.

De inskrivningsrevisions åligganden, som giva anledning till anteckning i de föreskrivna sammandragen, äro

- a) att pröva och avdöma besvär mot inskrivningsnämnds beslut;
- b) att granska och, där så skäligen finnes, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro till protokollet antecknade, ävensom varje beslut i ärende, där inskrivningsnämnd från värnpliktens fullgörande frikallat värnpliktig, som icke inställt sig vid inskrivningsförrättning men för vilken företetts intyg om kroppslig eller andlig brist av sådan beskaffenhet, att den syntes nämnden till fullo ådagalägga hans oförmögenhet till tjänst vid rikets

försvar; beslutar inskrivningsrevision, att värnpliktig, som av inskrivningsnämnd frikallats från värnpliktens fullgörande eller erhållit uppskov med inskrivning, skall inskrivas, bestämmer revisionen jämväl det truppslag, den tjänst eller den befattning, han skall tilldelas;

c) att granska och, där så skäligt finnes, ändra inskrivnings- eller sjörullföringsbefälhavarnas beslut med avseende å inskrivning av värnpliktiga under den del av året, som infaller emellan inskrivningsnämndens och inskrivningsrevisionens sammanträden; samt

d) att, på förslag av vederbörande militärbefäl, enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, verkställa uttagning av värnpliktiga, som, utöver de enligt egen önskan av vederbörande inskrivningsnämnder för ändamålet uttagna, erfordras för utbildning till underbefäl eller fackmän vid fotfolket, trängen eller intendenturtrupperna.

Om värnpliktigas uttagning är i inskrivningsförordningen vidare stadgat, att inskrivningsrevisionen skall verkställa tilldelning till visst truppslag eller viss tjänst (viss truppvadeldning eller station) av

studenter och med dem i värnpliktshänseende likställda,

värnpliktiga, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmausexamen eller å maskinistavdelning annan examen än maskinistexamen av tredje klass ävensom dem, vilka tillhöra sjökaptens-, styrmans- samt första eller andra maskinistklass,

unglingar, som enligt företedda intyg anmält sig till officersaspiranter vid hären,

värnpliktiga, som frivilligt anmäla sig för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning,

icke vapenföra värnpliktiga, vilka inskrivits av inskrivningsnämnd till befattning, vartill de anses lämpliga, utan att tilldelas hären eller marinen, dock att nämnden verkställer tilldelning av sådan värnpliktig, om han under viss tid haft fast anställning vid krigsmakten eller enligt i kommandoväg lämnade föreskrifter är avsedd att ersätta vapenför värnpliktig med viss yrkeskunskap, samt

vissa å sjömanshus inskrivna värnpliktiga enligt bestämmelser, som Konungen meddelar.

Inskrivningsrevision skall därjämte bland de värnpliktiga, vilka av inskrivningsnämnd antecknats för utbildning vid Norrbottens regemente eller Norrbottens kavallerikår från annat inskrivningsområde än Norrbottens och för utbildning vid Gottlands infanteriregemente från annat inskrivningsområde än Gottlands, uttaga det antal, som i kommandoväg bestämts, ävensom bestämma, vilka av studenter och med dem likställda, som idka eller göra sannolikt, att de komma att idka vissa studier,

skola uttagas till den särskilda utbildning, som är för visst antal sådana värnpliktiga föreskriven.

Kostnaden för tryckning i länskungörelserna av sammandragen utav inskrivningsrevisionernas beslut utgjorde våren 1914 enligt inhämtade underrättelser något över 4,000 kronor. Till följd av bestämmelsen i 1914 års inskrivningsförrättning med avseende å studenters och med dem i värnpliktshänseende likställdas inskrivning torde ifrågavarande kostnad komma att betydligt ökas.

Lika med de inom civildepartementet tillkallade sakkunniga och flertalet av de i ärendet hörda myndigheter anser jag, att detta kungörande bör kunna i väsentlig mån inskränkas.

De vid inskrivningsförrättning personligen närvarande värnpliktiga, vilka av revisionen befrias från eller erhålla uppskov med värnpliktens fullgörande eller vilkas tilldelning till visst truppslag eller viss tjänst (viss truppvadning eller station) skall verkställas av revisionen eller ifråga om vilkas tilldelning revisionen gör ändring, synas kunna erhålla tillräcklig kännedom härom genom de inskrivningsböcker, inskrivnings-sedlar, frisedlar eller uppskovssedlar, vilka skola tillställas dem. Beträffande värnpliktiga, vilka av revisionen uttagits för utbildning vid Norrbottens regemente, Norrbottens kavallerikår och Gottlands infanteriregemente, är i kommandoväg bestämt, att vederbörande rullföringsbefälhavare skola lämna meddelande om revisionens beslut härutinnan. Vad slutligen angår värnpliktiga, vilka av revisionen uttagits till underbefäl och fackmän, erhålla dessa — då de ju vid tidpunkten för uttagningen äro i tjänstgöring — meddelande härom av militärbefälet.

För att emellertid inskrivningsböcker och övriga handlingar, vilka med posten tillsändas de värnpliktiga, skola med säkerhet komma dem till handa, synes böra i inskrivningsförrättningen föreskrivas, att adressuppgifterna för dem, vilka kunna komma under revisionens prövning, vid inskrivningsförrättning skola noga kontrolleras. Flertalet av dem, vilkas värnpliktsförhållanden äro föremål för prövning av inskrivningsrevisionen, utgöras av värnpliktiga, som av revisionen skola tilldelas visst truppslag eller viss tjänst. De inskrivnings-sedlar, dessa vid inskrivningsförrättningen bekomma, innehålla bland annat föreskrift, att ändrad adress skall anmälas till vederbörande rullföringsbefälhavare. Om dylik adressanmälan vid inskrivningsförrättning ålägges jämväl övriga värnpliktiga, vilka skola komma under revisionens prövning, synes icke någon värnpliktig, vilken varit vid inskrivningsförrättning personligen närvarande, kunna såsom giltig anledning för uraktlåten inställelse

vid vapenövning åberopa utebliven underrättelse om inskrivningsrevisions beslut.

Däremot synes nu stadgat kungörande av inskrivningsrevisions beslut fortfarande bör äga rum beträffande värnpliktiga, som icke varit tillstädes vid inskrivningsförrättningarna, såsom å sjömanshus inskrivna, vilka varit till sjöfart inmönstrade, nomadlappar, de, som tillfälligtvis vistas utom riket eller hava hemvist därstädes, men fortfarande äro svenska medborgare, de, som äro intagna å fängvårdsinrättning eller tvångsarbetsanstalt, samt de, som haft laga förfall för uteblivandet.

Likaså synas av lämplighetsskäl vissa beslut angående vid inskrivningsförrättning närvarande värnpliktiga böra fortfarande kungöras, i de fall nämligen då inskrivningsrevision vidtager ändring i inskrivningsnämnds eller inskrivnings- eller sjöfullföringsbefälhavares beslut om frikallelse från vapenövning eller uppskov därmed.

De av mig sålunda föreslagna ändringar i sättet för delgivande av inskrivningsrevisions beslut förutsätta en ändring av bestämmelsen i § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914, att inskrivningsrevisions beslut skall överlämnas till Konungens befallningshavande för att genom dess försorg vederbörande kungöras. Jag hemställer därför i underdånighet, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914.

Härigenom förordnas, att § 22 värnpliktslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 22.

Inskrivningsrevision sammanträder på kallelse av ordföranden. Revisionen åligger:

- a) att pröva och avdöma besvär mot inskrivningsnämnds beslut;
- b) att granska och, där så skäligen finnes, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro till protokollet antecknade, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmäles i § 19 mom. 1 c);

c) att granska och, där så skäligt finnes, ändra inskrivnings- eller sjörullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;

d) att, på förslag av vederbörande militärbefäl, enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar, verkställa uttagning av värnpliktiga, som, utöver de enligt egen önskan av vederbörande inskrivningsnämnder för ändamålet uttagna, erfordras för utbildning till underbefäl eller fackmän vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna, varvid iakttages, att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig, samt att för dylik utbildning icke uttagas sådana för fotfolket avsedda värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

e) att, utöver vad ovan sägs, i de fall, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst truppslag eller viss tjänst eller befattning, med iakttagande av att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig.

Inskrivningsrevisionens beslut skola kungöras vederbörande i den omfattning och på det sätt, Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1916.»

Till denna departementschefens, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gust. B. v. Schwerin.